

Obsah

O autorovi	11
Úvodní slovo autora	13
I Podstata peněz	17
1.1 Stručná historie peněz	17
1.1.1 Plnohodnotné peníze	17
1.1.2 Neplnohodnotné peníze	20
1.1.3 Vznik centrálních bank	23
1.1.4 Období zlatého standardu	24
1.1.5 Shrnutí	26
1.2 Funkce a definice peněz	27
1.2.1 Funkce peněz	27
1.2.2 Co jsou peníze	29
1.2.3 Měnové agregáty	31
1.2.4 Měnové agregáty Fedu	34
1.2.5 Měnové agregáty Eurosystemu	38
1.2.6 Měnové agregáty Bank of Japan	39
1.2.7 Měnové agregáty Bank of England	40
1.2.8 Měnové agregáty České národní banky	41
1.2.9 Porovnání ukazatelů peněžní zásoby	45
1.2.10 Krytí peněz	46
1.2.11 Shrnutí	49
1.3 Tvorba a zánik peněz	50
1.3.1 Kde, jak a kdy vznikají a zanikají peníze?	50
1.3.2 Poskytování úvěrů bankami nebankovním jednotkám	55
1.3.3 Úročení vkladů a jiných závazků bank vůči nebankovním jednotkám	88
1.3.4 Koupě majetku a služeb bankami od nebankovních jednotek	90
1.3.5 Výplata odměn z nákladů zaměstnancům a členům statutárních orgánů bank	93
1.3.6 Převedení nepeněžních závazků a kapitálu na peněžní závazky bank	98
1.3.7 Zánik peněz a splatitelnost přijatých úvěrů	99
1.3.8 Tvorba a zánik peněz při platebním styku	105
1.3.9 Tvorba a zánik peněz při zadlužování veřejných rozpočtů	114
1.3.10 Tvorba a zánik peněz emisí oběživa	123
1.3.11 Vývoj měnových agregátů v některých zemích	128
1.3.12 Vývoj bankovních úvěrů v České republice	132
1.3.13 Shrnutí	136

1.4	Likvidita a rezervní požadavky	137
1.4.1	Likvidita a rezervní požadavky	137
1.4.2	Kde, jak a kdy vzniká a zaniká likvidita?	139
1.4.3	Operace s dopadem na likviditu na rezervních účtech	141
1.4.4	Řízení likvidity na rezervních účtech centrální bankou	147
1.4.5	Řízení likvidity na rezervních účtech obchodními bankami	152
1.4.6	Funkce rezervních požadavků	154
1.4.7	Mechanismus rezervních požadavků	159
1.4.8	Rezervní požadavky Fedu	164
1.4.9	Rezervní požadavky Eurosystemu	169
1.4.10	Rezervní požadavky Bank of Japan	173
1.4.11	Rezervní požadavky Bank of England	174
1.4.12	Rezervní požadavky České národní banky	175
1.4.13	Shrnutí	183
1.5	Měnová báze	183
1.6	Bankovníctví částečných rezerv a peněžní multiplikátory	186
1.6.1	Podstata teorie	186
1.6.2	Praktické aspekty	188
1.6.3	Shrnutí	189
1.7	Příklad bankovního systému bez centrální banky	189
1.8	Příklad bankovního systému s centrální bankou	194
1.8.1	Centrální banka bez oběživu a bez rezervních požadavků	195
1.8.2	Centrální banka s oběživem a bez rezervních požadavků	200
1.8.3	Centrální banka s oběživem a s rezervními požadavky	206
1.8.4	Shrnutí	212
1.9	Rozvahy a výsledovky bankovního sektoru a sektoru družstevních záložen	212
1.9.1	Agregovaná rozvaha a výsledovka českého bankovního sektoru	212
1.9.2	Agregovaná rozvaha a výsledovka sektoru českých družstevních záložen	222
1.9.3	Shrnutí	223
1.10	Rozvahy a výsledovky centrální banky	224
1.10.1	Úloha centrální banky	224
1.10.2	Dvě schémata rozvah centrálních bank	239
1.10.3	Příklady rozvah a výsledovek centrálních bank	250
1.10.4	Správa cizoměnových rezerv	275
1.10.5	Ražebné	283
1.10.6	Příčiny ztrát centrálních bank	288
1.10.7	Shrnutí	296
1.11	Pojištění vkladů	297
1.11.1	Filosofie pojištění vkladů	297
1.11.2	Parametry pojištění vkladů	300
1.11.3	Pojištění vkladů v USA	301
1.11.4	Pojištění vkladů v Evropské unii	304
1.11.5	Pojištění vkladů v Japonsku	305
1.11.6	Pojištění vkladů ve Velké Británii	305
1.11.7	Pojištění vkladů v České republice	306
1.11.8	Shrnutí	312

1.12	Družstevní bankovníctví	312
1.12.1	Vývoj družstevního bankovníctví	313
1.12.2	Vznik družstevních záložen v České republice v 90. letech minulého století	314
1.12.3	Krach družstevních záložen v České republice na přelomu století	315
1.12.4	Nová generace družstevních záložen v České republice	318
1.12.5	Shrnutí	319
1.13	Nucená správa banky	319
1.13.1	Nucená správa banky	320
1.13.2	Nucená správa banky v České republice	321
1.13.3	Shrnutí	322
1.14	Bankovní krize	323
1.14.1	Definice, příčiny a řešení bankovních krizí	323
1.14.2	Bankovní krize v Argentíně a v Chile v první polovině 80. let	331
1.14.3	Bankovní krize v USA na konci 80. let	334
1.14.4	Bankovní krize v Mexiku v polovině 90. let	336
1.14.5	Bankovní krize v Japonsku ve druhé polovině 90. let	337
1.14.6	Bankovní krize v České republice ve druhé polovině 90. let	346
1.14.7	Bankovní krize na Islandu v roce 2008	380
1.14.8	Bankovní krize v Irsku v roce 2008	384
1.14.9	Bankovní krize na Kypru v roce 2013	385
1.14.10	Shrnutí	388
1.15	Bankovní tajemství	388
1.15.1	Vznik švýcarského franku	390
1.15.2	Dnešní švýcarské bankovníctví	390
1.15.3	Švýcarské bankovní tajemství	392
1.15.4	Prolomení švýcarského bankovního tajemství v kauze UBS	394
1.15.5	Americký FATCA	396
1.15.6	Tlak dalších zemí na prolomení švýcarského bankovního tajemství	400
1.15.7	Shrnutí	402
1.16	Islámské bankovníctví	403
1.16.1	Podstata islámského bankovníctví	403
1.16.2	Vývoj islámského bankovníctví	405
1.16.3	Shrnutí	406
1.17	Svobodné bankovníctví	406
1.17.1	Podstata svobodného bankovníctví	406
1.17.2	Svobodné bankovníctví ve Skotsku	408
1.17.3	Svobodné bankovníctví v USA	411
1.17.4	Shrnutí	412
1.18	Závěr	413

2	Vývoj názorů na podstatu peněz	415
2.1	Neoklasická měnová teorie a měnová teorie produkce	416
2.1.1	Rozdíl mezi oběma směry	416
2.1.2	Vývoj obou směrů	418
2.1.3	Shrnutí	429
2.2	Diskuse o podstatě peněz	429
2.2.1	Metalisté proti kartalistům	429
2.2.2	Čistý úvěr Wicksella	432
2.2.3	Knappova státní teorie peněz	434
2.2.4	Schumpeterova teorie tvorby peněz jako faktoru rozvoje společnosti	434
2.2.5	Taylorův úvěrový systém	436
2.2.6	Bezhotovostní hospodářství Hahna	436
2.2.7	Keynes, Hawtrey a Robertson a symbolické peníze	437
2.2.8	Dahlberg a vlastnické a dluhové poukázky	438
2.2.9	Shrnutí	439
2.3	Banky jen jako zprostředkovatelé	440
2.3.1	Teorie bank jako zprostředkovatelů	440
2.3.2	Cannan a šatní teorie bank	442
2.3.3	Shrnutí	444
2.4	Banky a vkladový multiplikátor	444
2.4.1	Podstata vkladového multiplikátoru	445
2.4.2	Pevný a proměnlivý multiplikátor	447
2.4.3	Marshall a princip bankovních rezerv	448
2.4.4	Elementární verze teorie multiplikátoru White	450
2.4.5	Bankovní úvěr podle Phillipse	452
2.4.6	Pevný multiplikátor podle Fischera a Bouniatiana	454
2.4.7	Expanze bankovních úvěrů podle Angella a Ficeka	455
2.4.8	Shrnutí	461
2.5	Proměnlivý multiplikátor	461
2.5.1	Podstata proměnlivého multiplikátoru	462
2.5.2	Limit úvěrové expanze a multiplikace vkladů jako příčina cyklu podle Misese	463
2.5.3	Hawtrey mezi Marshall a Keynesem	464
2.5.4	Pigouova teorie peněz a bankovníctví	465
2.5.5	Hayekova elasticita peněžní nabídky a maximální limit na tvorbu úvěrů	467
2.5.6	Omezená elasticita úvěrového systému a horní bod zvratu hospodářského cyklu podle Röpkeho	470
2.5.7	Shrnutí	472
2.6	Tvorba peněz bankami	472
2.6.1	Podstata tvorby peněz	472
2.6.2	Banky a model čistého úvěru podle Wicksella	474
2.6.3	Hodnota a rozdělování podle Davenporta	476
2.6.4	Tvorba peněz bankami a praktický metalismus podle Witherse	477
2.6.5	Banky podle Schumpetera	479

2.6.6	Banky a budoucí hospodářství podle Hahna	482
2.6.7	Wicksellův teoretický model a institucionální omezení podle Fanno	484
2.6.8	Robertson a mzdový a peněžní systém	487
2.6.9	Keynes a Pojednání o penězích	489
2.6.10	Škola Midland Bank	492
2.6.11	Rezervy a úroveň důvěryhodností podle Garise	493
2.6.12	Funkce bank podle De Vittiho de Marco	494
2.6.13	Teorie bankovníctví podle Lugliho	495
2.6.14	Dahlberg a banka jako hodnotitel aktivit svých dlužníků	496
2.6.15	Americká škola teorie kvalitativního úvěru	496
2.6.16	Svobodné bankovníctví a ideální systém výměny podle Meulena	499
2.6.17	Shrnutí	502
2.7	Závěr	503
3	Platební systémy	505
3.1	Základní pojmy	505
3.1.1	Definice	505
3.1.2	Shrnutí	508
3.2	Bankovní platby	508
3.2.1	Úhrady	509
3.2.2	Inkasa	512
3.2.3	Šeky	512
3.2.4	Platební karty	514
3.2.5	SWIFT	531
3.2.6	Shrnutí	534
3.3	Hrubé a čisté platební systémy	535
3.3.1	Hrubé platební systémy	535
3.3.2	Platební započtení	537
3.3.3	Čisté platební systémy	542
3.3.4	Rizika platebních systémů	548
3.3.5	Shrnutí	564
3.4	Platební systémy v USA	564
3.5	Platební systémy v Evropské unii	566
3.5.1	Právní úprava	566
3.5.2	Mezinárodní číslo účtu IBAN a mezinárodní identifikační kód banky BIC	573
3.5.3	Jednotná eurová platební oblast	574
3.5.4	Platební systémy	575
3.5.5	Shrnutí	581
3.6	Platební systémy v Japonsku	582
3.7	Platební systémy ve Velké Británii	582

3.8	Platební systémy v České republice	584
3.8.1	Právní předpisy	584
3.8.2	Zúčtovací centrum České národní banky	585
3.8.3	System SPO České pošty	596
3.8.4	Cizoměnové mezibankovní platby	597
3.8.5	Podnikové spořitelny	598
3.8.6	Chybné číslo účtu	599
3.8.7	Shrnutí	599
3.9	Závěr	600
	Literatura	601
	Slovníček	611
	Rejstřík	657